

Публічне управління та адміністрування

УДК 351.82

Іванова Вікторія Миколаївна

кандидат економічних наук,

докторант кафедри глобальної та національної безпеки

Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Иванова Виктория Николаевна

кандидат экономических наук,

докторант кафедры глобальной и национальной безопасности

Учебно-научный институт публичного управления и государственной службы

Киевского национального университета имени Тараса Шевченко

Ivanova Viktoriia

PhD in Economics,

Doctoral Student of the Global and National Security Department

Educational and Scientific Institute of

Public Administration and Civil Service of

Taras Shevchenko National University of Kyiv

ORCID: 0000-0003-4980-0765

**АТЛАС ЗАГРОЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ
ЯК МЕХАНІЗМ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-
АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ
ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ**

**АТЛАС УГРОЗ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
УКРАИНЫ КАК МЕХАНИЗМ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОРГАНОВ ПУБЛИЧНОЙ ВЛАСТИ**

ATLAS OF THREATS TO THE FOREIGN ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE AS A MECHANISM FOR IMPROVING THE INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT OF PUBLIC AUTHORITIES

Анотація. У статті досліджується сутність та особливості розробки атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці України, під яким запропоновано розуміти трьохрівневу високорухливу міжсанклавну і міжнародно-економічну систему, що дозволяє здійснювати комплексний моніторинг викликів і загроз зовнішньоекономічній безпеці України безпеці на глобальному, регіональному та національному рівнях.

Встановлено, що атлас загроз зовнішньоекономічній безпеці дозволить своєчасно виявляти виклики, потенційні і реальні загрози зовнішньоекономічній безпеці та швидко адаптувати систему забезпечення зовнішньоекономічної системи до нових вимог динамічного безпекового середовища; надавати релевантну інформацію органам влади для розробки управлінських рішень у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки.

Зазначається, що для вирішення стратегічних, тактичних та оперативних завдань забезпечення зовнішньоекономічної безпеки і ухвалення відповідних управлінських рішень потрібна інтерпретація зовнішньоекономічного безпекового простору, зручна для складання електронної (комп'ютерної) версії атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці. Тому, запропоновано авторське визначення поняття «електронна версія атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці» як відображення зовнішньоекономічного безпекового простору в комп'ютерному варіанті (програмне забезпечення і використання інформаційних систем), зручному для вирішення різних стратегічних та ситуаційних завдань у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки.

Зроблено висновок про те, що наповнення сторінок атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці дозволить комплексно відслідковувати зовнішньоекономічну безпекову обстановку, а також розробляти адекватні та своєчасні управлінські рішення у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки.

Ключові слова: *зовнішньоекономічна безпека, загрози зовнішньоекономічній безпеці, атлас загроз зовнішньоекономічній безпеці, публічне управління, інформаційно-аналітичне забезпечення.*

Анотація. *В статье исследуется сущность и особенности разработки атласа угроз внешнеэкономической безопасности Украины, под которым предлагается понимать трехуровневую высокоподвижную межгосударственную и международно-экономическую систему, позволяющую осуществлять комплексный мониторинг вызовов и угроз внешнеэкономической безопасности на глобальном, региональном и национальном уровнях.*

Установлено, что атлас угроз внешнеэкономической безопасности позволит своевременно выявлять вызовы, потенциальные и реальные угрозы внешнеэкономической безопасности и быстро адаптировать систему обеспечения внешнеэкономической системы к новым требованиям динамической среды безопасности; предоставлять релевантную информацию органам власти по разработке управленческих решений в области обеспечения внешнеэкономической безопасности.

Отмечается, что для решения стратегических, тактических и оперативных задач обеспечения внешнеэкономической безопасности и принятия соответствующих управленческих решений требуется интерпретация внешнеэкономического пространства безопасности, удобная для составления электронной (компьютерной) версии атласа угроз внешнеэкономической безопасности. Поэтому, предложено авторское

определение понятия «электронная версия атласа угроз внешнеэкономической безопасности» как отражение внешнеэкономического пространства безопасности в компьютерном варианте, удобном для решения различных стратегических и ситуационных задач в сфере обеспечения внешнеэкономической безопасности.

Сделан вывод о том, что наполнение страниц атласа угроз внешнеэкономической безопасности позволит комплексно отслеживать внешнеэкономическую обстановку, а также разрабатывать адекватные и своевременные управленческие решения в сфере обеспечения внешнеэкономической безопасности.

Ключевые слова: *внешнеэкономическая безопасность, угрозы внешнеэкономической безопасности, атлас угроз внешнеэкономической безопасности, публичное управление, информационно-аналитическое обеспечение.*

Summary. *The article examines the essence and features of the development of an atlas of threats to Ukraine's foreign economic security, which is proposed to mean a three-level highly mobile inter-enclave and international economic system that allows comprehensive monitoring of security challenges and threats to Ukraine's global security security at global, regional and national levels.*

It is established that the atlas of threats to foreign economic security will allow to identify challenges, potential and real threats to foreign economic security and quickly adapt the system of providing the foreign economic system to the new requirements of a dynamic security environment; provide relevant information to the authorities for the development of management decisions in the field of foreign economic security.

It is noted that the solution of strategic, tactical and operational tasks of foreign economic security and the adoption of appropriate management decisions requires an interpretation of foreign economic security space, convenient for compiling an electronic (computer) version of the atlas of threats to foreign economic security. Therefore, the author's definition of "electronic version of the atlas of threats to foreign economic security" is proposed as a reflection of foreign economic security space in a computer version (software and use of information systems), convenient for solving various strategic and situational problems in foreign economic security.

It is concluded that filling the pages of the atlas of threats to foreign economic security will allow comprehensive monitoring of the foreign economic security situation, as well as to develop adequate and timely management decisions in the field of foreign economic security.

Key words: *foreign economic security, threats to foreign economic security, atlas of threats to foreign economic security, public administration, information and analytical support.*

Постановка проблеми. Інтеграція економіки України до світової економічної системи загострює питання зовнішньоекономічної безпеки, без гарантування якої країна не може бути повноправним учасником світогосподарських зв'язків, посісти належне місце в міжнародному поділі праці та мати належну систему захисту й протидії глобальним викликам її зовнішньоекономічній безпеці, зокрема та національній економічній безпеці взагалі. Саме тому, в науковій площині загострюються питання можливих шляхів удосконалення наявних механізмів забезпечення зовнішньоекономічної безпеки України, розробки дієвих пропозицій та алгоритмів дій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробці та впровадженню наукових аспектів публічного управління в Україні присвячено достатню

кількість праць. Окремі аспекти стратегічного розвитку ідей публічного управління у сфері національної безпеки розробляли В. Абрамов [1; 3; 8], Р. Марутян [3; 7; 8], Г. Ситник [12; 13], М. Шевченко [4; 8; 15], Л. Шипілова [3, с. 82]. Різні проблемні питання публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки розглядали В. Аранчій [2], Г. Голодюк [6], Л. Коковський [5], П. Кравчук [6], Т. Марцева [10], О. Матвієць [16], В. Обухова [10], І. Перетяцько [2], В. Попко [14], О. Шегінський [6], О. Чернова [14], О. Яременко [16] та інші. В той же час, вважаємо, що більш ґрунтовного вивчення потребують шляхи удосконалення механізмів публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки України.

Мета статті – розробка атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці України як механізму удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади.

Виклад основного матеріалу. В офіційному дискурсі публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки України поняття «зовнішньоекономічна безпека» трактується як стан відповідності зовнішньоекономічної діяльності національним економічним інтересам, що забезпечує мінімізацію збитків держави від дії негативних зовнішніх економічних чинників та створення сприятливих умов для сталого економічного зростання [8].

На наше переконання, під зовнішньоекономічною безпекою України варто розуміти також інвестиційно-привабливий стан національної економіки, яка здатна генерувати конкурентоспроможну продукцію, забезпечуючи при цьому збалансованість зовнішньої торгівлі та стійкість фінансової системи країни в системі міжнародної економічної безпеки. Зауважимо, що зовнішньоекономічну безпеку багато науковців розглядають з точки зору зовнішньої торгівлі, однак зовнішньоекономічна безпека включає в себе не лише експортну та імпорتنу, але й валютну, інвестиційну та боргову безпеки.

В офіційному дискурсі публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки України представлено перелік викликів та загроз зовнішньоекономічній безпеці [11]:

- недостатні темпи диверсифікації торговельних потоків України для забезпечення її міцних конкурентних позицій на світовому ринку;
- суттєвий рівень частки торгівлі з Російською Федерацією в загальних обсягах торгівлі, а також використання цією державою економічних інструментів впливу з метою прийняття рішень, що суперечать основним національним економічним інтересам України;
- дисфункціональна структура торговельних потоків із превалюванням в експорті сировини, а в імпорті - високотехнологічної продукції;
- високий рівень імпортозалежності економіки;
- збільшення кількості протекціоністських заходів, які застосовують іноземні держави, зокрема, щодо українських товарів (високий рівень ставок митних тарифів, інших митних зборів, платежів, а також використання нетарифних бар'єрів - сертифікація, дозволи, ліцензії тощо);
- нерозвиненість зовнішньоторговельної інфраструктури, недостатній рівень інституційної спроможності для представлення торговельних інтересів України у рамках діяльності міжнародних торговельних організацій, зокрема Світової організації торгівлі;
- існуючий стан доступу товарів та послуг на ринок ЄС, що вимагає якнайшвидшого перегляду положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони;
- ризики обмеження експорту в разі введення нових вуглецевих податків для українських товарів.

Також в нормативно-правових актах визначено індикатори для оцінки

рівня зовнішньоекономічної безпеки України, такі як:

- відкритість економіки;
- відношення зовнішнього боргу до експорту товарів та послуг;
- коефіцієнт покриття імпорту експортом;
- відношення обсягу експорту до ВВП (експортна залежність);
- відношення зовнішнього боргу до ВВП;
- відношення обсягу імпорту до ВВП (імпортна залежність);
- товарна структура експорту та імпорту (частка в експорті та імпорті сировини і продукції з низьким ступенем переробки, частка в експорті та імпорті інноваційної продукції);
- географічна структура експорту та імпорту та ін [8].

Комплексна оцінка зовнішньоекономічної безпекової обстановки має здійснюватися із дотриманням наступних методологічних принципів [15]:

- принцип об'єктивності, який вимагає здійснення аналізу ендегенних і гетерогенних чинників впливу на процеси і явища зовнішньоекономічної безпеки без суб'єктивних спотворень дійсності аналітиком;
- принцип первинності геоекономічного підходу, який виражається у тому, що зовнішня економіка та зовнішня політика повинні розглядатися як частина міжнародних економічних відносин для обґрунтування національних інтересів держави у зовнішньоекономічній сфері;
- принцип історичного аналізу, який виражається у тому, що кожний виклик чи загроза має досліджуватися від зародження, проходження ним головних етапів у своєму розвитку, сучасний стан і прогноз тенденцій розвитку у майбутньому.

З метою удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади у сфері зовнішньоекономічної безпеки пропонуємо в управлінську практику

забезпечення згаданої безпеки впровадити атлас загроз зовнішньоекономічній безпеці. Під останнім будемо розуміти трьохрівневу високорухливу міжжанклавну і міжнародно-економічну систему, що дозволяє здійснювати комплексний моніторинг викликів і загроз зовнішньоекономічній безпеці України безпеці на глобальному, регіональному та національному рівнях.

Запропонований атлас загроз зовнішньоекономічній безпеці дозволить:

- своєчасно виявляти виклики, потенційні і реальні загрози зовнішньоекономічній безпеці та швидко адаптувати систему забезпечення зовнішньоекономічної системи до нових вимог динамічного безпекового середовища;
- надавати релевантну інформацію органам влади для розробки управлінських рішень у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки.

Освоєння запропонованого нами атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці дозволить органам влади здійснювати заходи проактивного та реактивного реагування на виявлені загрози різного характеру.

Для вирішення стратегічних, тактичних та оперативних завдань забезпечення зовнішньоекономічної безпеки і ухвалення відповідних управлінських рішень потрібна інтерпретація зовнішньоекономічного безпекового простору, зручна для складання електронної (комп'ютерної) версії атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці.

Під поняттям «електронна версія атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці» пропонуємо розуміти відображення зовнішньоекономічного безпекового простору в комп'ютерному варіанті (програмне забезпечення і використання інформаційних систем), зручному для вирішення різних стратегічних та ситуаційних завдань у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки.

Зовнішньоекономічний безпековий простір можна уявити у формі «листяного пирога», набору «електронних карт» – «сторінок» атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці.

Комп'ютерна версія атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці надає можливість для ситуаційної «гри» на зовнішньоекономічному безпековому просторі в умовах всіляких трансформацій у економічній, політичній, воєнно-політичній, інформаційній, культурній та інших сферах міжнародного життя.

Наповнення (матеріалізація) атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці ґрунтується на трьох ключових моментах:

1) на атласі загроз зовнішньоекономічній безпеці повинна бути розгорнута широка панорама процесів, що відносяться до різних сфер сучасного глобального безпекового простору, а саме: економічної, політичної, воєнно-політичної, інформаційної, культурної та ін.;

2) вироблення національної стратегії взаємодії між суб'єктами забезпечення зовнішньоекономічної безпеки на глобальному, регіональному і національному рівнях передбачає зручну форму для орієнтування на атласі загроз зовнішньоекономічній безпеці;

3) електронна (комп'ютерна) версія атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці, що розробляється, повинна базуватися на релевантній інформації, що дозволить використовувати методики ситуаційного і стратегічного комбінування при вирішенні різних завдань у сфері зовнішньоекономічної безпеки.

Формування атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці здійснюється згідно з такими етапами.

Етап I: розробка технічного завдання на створення електронної версії атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці держави, у тому числі його глобальної та регіональної частин.

На цьому етапі формуються:

- структура атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці,
- види інтерпретацій процесів, що описані на «сторінках» атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці;
- співвіднесення «сторінок» атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці і т.д.

«Сторінками» атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці пропонуємо визначити:

- комп'ютерна версія політичної карти світу (із відображенням зон впливу сучасних центрів сили, воєнно-політичних і економічних альянсів і т.д.);
- комп'ютерна версія економічної географії сучасного світу із відображенням зон економічного впливу країн світу т.д.;
- комп'ютерна версія геоekonomіки країни із відображенням регіонів світу в яких вона має національні інтереси і т.д.;
- комп'ютерна версія ресурсів країни із відображенням географічного розташування ресурсів: енергетичних, сировинних, трудових і т. д., тенденцій розвитку загроз енергетичній та демографічній безпеці;
- комп'ютерна версія фінансових потоків в країні та тенденцій розвитку загроз фінансовій безпеці. На цій «сторінці» відображаються особливі потоки (рівні) геофінансового простору, які фактично відірвалися від економічних систем, які раніше були створені в рамках геополітичної парадигми міжнародних відносин (функціональне поєднання економічного і фінансового просторів за принципом геополітичного контролю територій);
- комп'ютерна версія системи міжнародних економічних відносин до якої інтегрована національна економіка конкретної країни. Зовнішньоекономічна безпекова обстановка навколо України формується сукупністю конкретно-історичних, міжнародних, політичних та економічних відносин, воєнно-політичних відносин

нашої держави з іншими державами, воєнно-політичними блоками та міжнародними організаціями. Сенс зауважити, що наразі Україна включена в систему міжнародних політичних, воєнно-політичних, економічних відносин глобального та регіонального рівнів:

а) з міжнародними міжурядовими організаціями: Україна – ООН, Україна – ОБСЄ, Україна – НАТО, Україна – ЄС, Україна – ОДКБ;

б) з державами з глобальним геополітичним кодексом: Україна – США, Україна – РФ, Україна – Франція, Україна – Велика Британія, Україна – КНР та ін.;

в) з державами з регіональним геополітичним кодексом: Україна – ФРН, Україна – Туреччина;

г) з державами-сусідами першого порядку: Україна – Білорусь, Україна – РФ, Україна – Польща, Україна – Словаччина, Україна – Угорщина, Україна – Молдова, Україна – Румунія;

д) з державами Чорноморського регіону: Україна – Румунія, Україна – Болгарія, Україна – Грузія, Україна – РФ, Україна – Туреччина;

ж) з державами Кавказького регіону: Україна – Азербайджан, Україна – Вірменія, Україна – Грузія, Україна – РФ;

з) з державами Центральноазійського регіону: Україна – Казахстан, Україна – Киргизстан, Україна – Таджикистан, Україна – Туркменістан, Україна – Узбекистан;

- комп'ютерна версія військово-політичної сторінки на якій відображають взаємозв'язок між просуванням інтернаціонально-відтворювальні ядра (проекція інтересів геоекономічних центрів сили) та схему відповідного переміщення військових структур (розміщення військових баз для військового контролю над транспортними магістралями нафти, газу та інших товаропотоків);
- комп'ютерна версія організаційно-економічної «сторінки» – це міжнародний та міжфірмовий (міжанклавний) розподіл праці, що

зародився під впливом процесів інтернаціоналізації у міжнародній економічній сфері. На цій сторінці атласу наносять межі взаємодії інтернаціоналізованих відтворювальних ядер – економічні межі, які не співпадають з національними (державними) кордонами і мають рухомий, блукаючий характер;

- комп'ютерна версія «сторінки» спеціалізації регіонів світу на якій відображено розчленовування економічного простору країни залежно від спеціалізації тих або інших регіонів країни, що склалася на певних видах діяльності;
- комп'ютерна версія товарно-вартісної «сторінки», що відображає процес інтернаціоналізації зовнішньоекономічної діяльності за допомогою експортно-імпортних операцій;
- комп'ютерна версія договірної «сторінки», що відображає гео економічні реалії у національному економічному просторі, зокрема: наднаціональні організаційні структури, що функціонують на території держави; гострі суперечності, що пов'язані з колізіями національних і міжнародних норм економічної діяльності тощо.

Етап II: інформаційне наповнення атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці.

Визначається необхідна, але достатня інформація з матеріалізації тих або інших зрізів атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці («сторінок») і т.д.

Етап III: топологічне відображення атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці і апроксимація.

На цьому етапі опрацьовуються логічні і математичні моделі, що забезпечують здійснення операцій у зовнішньоекономічному безпековому просторі.

Логічну модель дії загрози зовнішньоекономічній безпеці представлено на рис. 1.

Етап IV: операція на атласі загроз зовнішньоекономічній безпеці з використанням інформаційних технологій та технологій реактивного та проактивного реагування на виявлені загрози. Тут розробляються основні важливі завдання, набір стратегічних, тактичних та оперативних рішень у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки, набір управлінських технологій, відпрацьовуються різні ситуаційні варіанти зовнішньоекономічної безпекової обстановки і т.д.

Етап V: формується методологічна і методична база підготовки фахівців-управлінців для роботи на атласі загроз зовнішньоекономічній безпеці.

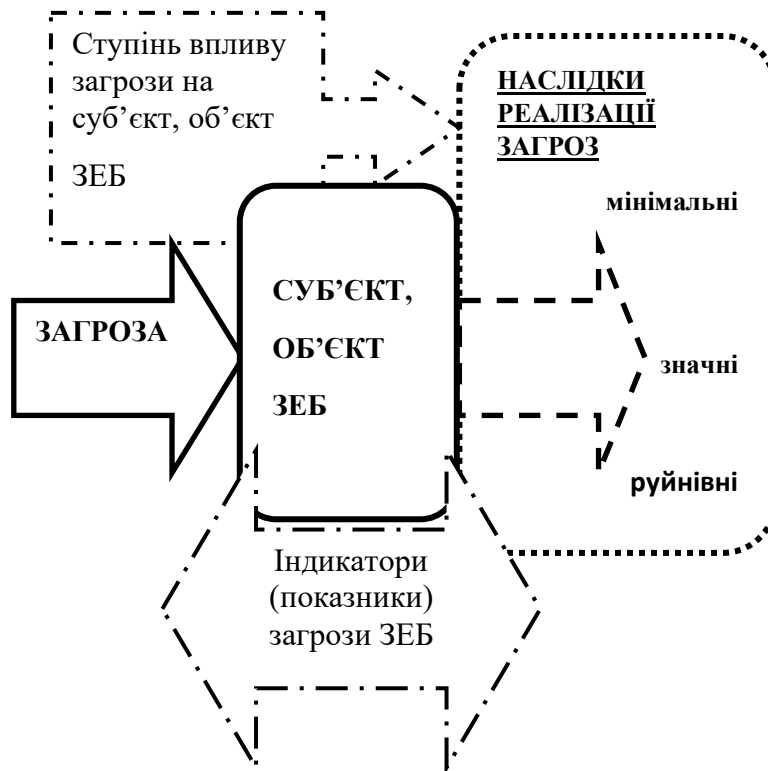

Рис. 1. Логічна модель дії загрози зовнішньоекономічній безпеці

Джерело: розробка автора

Висновки і пропозиції. Отже, проведений аналіз дозволяє зробити висновки про те, що з метою удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади у сфері зовнішньоекономічної безпеки необхідно в управлінську практику

забезпечення згаданої безпеки впровадити атлас загроз зовнішньоекономічній безпеці. Під ним запропоновано розуміти трьохрівневу високорухливу міжанклавну і міжнародно-економічну систему, що дозволяє здійснювати комплексний моніторинг викликів і загроз зовнішньоекономічній безпеці України: безпеці на глобальному, регіональному та національному рівнях.

Наповнення сторінок атласу загроз зовнішньоекономічній безпеці дозволяє комплексно відслідковувати зовнішньоекономічну безпекову обстановку, а також розробляти адекватні та своєчасні управлінські рішення у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки.

Література

1. Абрамов В.И. Механизмы обеспечения национальной безопасности. *Государственное управление в сфере национальной безопасности: словарь-справочник* / состав.: Г.П. Сытник, В.И. Абрамов, В.Ф.Смолянчук и др.; под общ. редакцией Г.П.Сытника. К.: НАДУ, 2012. С. 200-204.
2. Аранчій В. І., Перетяцько І. В. Зовнішньоекономічна безпека України в контексті міжнародної інтеграції. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2012. Випуск 2. С. 150-161.
3. Забезпечення національної безпеки України в умовах входження України до Європейського та Євроатлантичного просторів: монографія / В. І. Абрамов, С. О. Борисевич, А. В. Дацюк, Р. Р. Марутян та ін.; за заг. ред. Ю.В. Мельника, Л. М. Шипілової. Київ: НАДУ, 2019. 110 с.
4. Кириленко В.І., Шевченко М. М. Методологія побудови та використання комплементарної моделі національної економічної безпеки. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. Випуск 22. Зовнішня політика і дипломатія: традиції, тренди, досвід. Частина III. Серія «Економічні науки» / За заг. ред. Н.О. Татаренко, В.Г. Ціватого.

- Київ, 2015. С. 40-50.
5. Коковський Л. О. Сучасні проблеми зовнішньоекономічної безпеки України та напрями їх подолання. *Ефективна економіка*. 2011. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=738>
 6. Кравчук П. Я., Голодюк Г. І., Шегінський О. В. Зовнішньоекономічна безпека України в умовах євроінтеграційних процесів. *Економічні науки. Серія «Економічна теорія та економічна історія»*. Збірник наукових праць. Луцький НТУ. 2014. Випуск 11 (44). С. 82-89.
 7. Марутян Р.Р. Інтелектуальні ресурси державного управління у сфері національної безпеки України: дис. ... док. наук з держ. упр.: спец. 25.00.01. / Марутян Рена Рубенівна. К.: НАДУ, 2020. 458 с.
 8. Методологія стратегічного планування в умовах глобальних загроз національній безпеці та міжнародній стабільності : монографія / авт. кол.: В.І. Абрамов, Т. В. Запорожець, Р. Р. Марутян та ін.; за заг. ред. Л. М. Шипілової. Київ: НАДУ, 2018. 232 с.
 9. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 року N 1277. URL: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm
 10. Обухова В. А., Марцева Т. Г. Проблемы и обеспечение внешнеэкономической безопасности. *Кронос: экономические науки*. 2019. Вип. 4 (3(25)). С. 7-9.
 11. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України: Указ Президента України від 11 серпня 2021 року № 347/2021 «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#Text>
 12. Ситник Г. П., Марутян Р. Р. Методологічні засади дослідження системи забезпечення національної безпеки. *Аналітика і влада*. 2012. № 6. С. 113-118.

13. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): Підручник. К.: НАДУ, 2012. 544 с.
14. Чернова О. В., Попко В. М. Комплексна оцінка сучасного стану зовнішньоекономічної безпеки України. *Економіка та суспільство. Електронне фахове видання*. 2017. №9. С. 133-138.
15. Шевченко М.М., Соколов В.А. Парадигма аналітичної діяльності у сфері забезпечення національної безпеки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 13-14. С. 110-117.
16. Яременко О. Ф, Матвієць О.В. Зовнішньоекономічна безпека України в контексті інтеграційної політики: сутність, загрози та чинники впливу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2020. Вип. 43. С. 63-69.

References

1. Abramov V.I. (2012) *Mekhanizmy obespecheniya nacional'noj bezopasnosti*. [Mechanisms for ensuring national security.] *Gosudarstvennoe upravlenie v sfere nacional'noj bezopasnosti: slovar'-spravochnik / sostav.:* G.P. Sytnik, V.I. Abramov, V.F.Smolyanyuk i dr.; pod obshch. redakciej G.P.Sytnika. K.: NADU. S. 200-204.
2. Aranchii V. I., Peretiatko I. V. (2012) *Zovnishnoekonomichna bezpeka Ukrainy v konteksti mizhnarodnoi intehratsii*. [Ukraine's foreign economic security in the context of international integration] *Visnyk Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii*. Vypusk 2. S. 150-161.
3. *Zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy v umovakh vkhodzhennia Ukrainy do Yevropeiskoho ta Yevroatlantychnoho prostoriv* [Ensuring the national security of Ukraine in terms of Ukraine's entry into the European and Euro-Atlantic spaces]: monohrafiia (2019) / V. I. Abramov, S. O. Borysevych, A. V. Datsiuk, R. R. Marutian ta in.; za zah. red. Yu.V.

- Melnyka, L. M. Shypilovoi. Kyiv: NADU. 110 s.
4. Kyrylenko V.I., Shevchenko M. M. (2015) Metodolohiia pobudovy ta vykorystannia komplementarnoi modeli natsionalnoi ekonomichnoi bezpeky. [Methodology of construction and use of a complementary model of national economic security]. *Naukovyi visnyk Dyplomatychnoi akademii Ukrainy*. Vypusk 22. Zovnishnia polityka i dyplomatiia: tradytsii, trendy, dosvid. Chastyna III. Seriiia «Ekonomichni nauky» / Za zah. red. N.O. Tatarenko, V.H. Tsivatoho. Kyiv. S. 40-50.
 5. Kokovskiy L. O. (2011) Suchasni problemy zovnishnoekonominoi bezpeky Ukrainy ta napriamy yikh podolannia. [Modern problems of foreign economic security of Ukraine and ways to overcome them]. *Efektivna ekonomika*. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=738>
 6. Kravchuk P. Ya., Holodiuk H. I., Shehynskiy O. V. (2014) Zovnishnoekonomichna bezpeka Ukrainy v umovakh yevrointehratsiinykh protsesiv. [Foreign economic security of Ukraine in terms of European integration processes]. *Ekonomichni nauky. Seriiia «Ekonomichna teoriia ta ekonomichna istoriia»*. Zbirnyk naukovykh prats. Luts'kyi NTU. Vypusk 11 (44). S. 82-89.
 7. Marutian R.R. (2020) Intelektualni resursy derzhavnoho upravlinnia u sferi natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Intellectual resources of public administration in the field of national security of Ukraine]: dys. ... dok. nauk z derzh. upr.: spets. 25.00.01. / Marutian Rena Rubenivna. K.: NADU. 458 s.
 8. Metodolohiia stratehichnoho planuvannia v umovakh hlobalnykh zahroz natsionalnii bezpetsi ta mizhnarodnii stabilnosti [Methodology of strategic planning in terms of global threats to national security and international stability]: monohrafiia (2018) / avt. kol.: V.I. Abramov, T. V. Zaporozhets, R. R. Marutian ta in.; za zah. red. L. M. Shypilovoi. Kyiv: NADU. 232 s.
 9. Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii shchodo rozrakhunku

- rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: Nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy pryinyaty 29.10.2013 № 1277 [On approval of Methodical recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine: Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine from 29.10.2013 № 1277]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>
10. Obuhova V. A., Marceva T. G. (2019) Problemy i obespechenie vneshneekonomicheskoy bezopasnosti. [Problems and ensuring foreign economic security.]. *Kronos: ekonomicheskie nauki*. Vip. 4 (3(25)). S. 7-9.
 11. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 30 lypnia 2021 roku Pro Stratehiiu zovnishnopolitychnoi diialnosti Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy №448/202 [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of July 30, 2021 «On the Strategy of Foreign Policy of Ukraine»: Decree of the President of Ukraine №448 / 202]. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017>
 12. Sytnyk H. P., Marutian R. R. (2012) Metodolohichni zasady doslidzhennia systemy zabezpechennia natsionalnoi bezpeky. [Methodological bases of research of system of maintenance of national security]. *Analitika i vlada*. № 6. S. 113-118.
 13. Sytnyk H.P. (2012) Derzhavne upravlinnia u sferi natsionalnoi bezpeky (kontseptualni ta orhanizatsiino-pravovi zasady) [Public administration in the field of national security (conceptual and organizational and legal principles)]: Pidruchnyk. K.: NADU. 544 s.
 14. Chernova O. V., Popko V. M. (2017) Kompleksna otsinka suchasnoho stanu zovnishnoekonomichnoi bezpeky Ukrainy. [Comprehensive assessment of the current state of foreign economic security of Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo. Elektronne fakhove vydannia*. №9. S. 133-138.
 15. Shevchenko M.M., Sokolov V.A. (2020) Paradyhma analitychnoi diialnosti u sferi zabezpechennia natsionalnoi bezpeky. [Paradigm of analytical

activity in the field of national security]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. № 13-14. S. 110-117.

16. Iaremenko O. F, Matviiets O.V. (2020) Zovnishnoekonomichna bezpeka Ukrainy v konteksti intehratsiinoi polityky: sutnist, zahrozy ta chynnyky vplyvu. [Ukraine's foreign economic security in the context of integration policy: essence, threats and factors of influence]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia : Ekonomika i menedzhment*. Vyp. 43. S. 63-69.